

نام و نام خانوادگی:
 مقطع و رشته: دوازدهم مشترک
 نام پدر:
 شماره داوطلب:
 تعداد صفحه سؤال: ۴ صفحه

جمهوری اسلامی ایران
 اداره ی کل آموزش و پرورش شهر تهران
 اداره ی آموزش و پرورش شهر تهران منطقه ۶ تهران
 دبیرستان غیردولتی پسرانه سرای دانش واحد حافظ
 امتحانات نهمسال اول سال تمصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۵
 www.sarayedaneesh.com
 021-2936

نام درس: ادبیات فارسی ۳
 نام دبیر: محسن اصغری
 تاریخ امتحان: ۱۴۰۴/۱۰/۲۰
 ساعت امتحان: ۰۸:۰۰ صبح / عصر
 مدت امتحان: ۸۰ دقیقه

نمره به عدد:		نمره به حروف:		نمره تجدید نظر به عدد:		نمره به حروف:		محل مهر و امضای مدیر	
نام دبیر:		تاریخ و امضا:		نام دبیر:		تاریخ و امضا:			
ع.ب.	سؤالات								ع.ب.
۱	معنی لغات مشخص شده را بنویسید. الف) برکش ز سر آن سپید <u>معبر</u> بنشین به یکی کبود اورند ب) <u>همت</u> اگر سلسله جنبان شود مور تواند که سلیمان شود								۰/۵
۲	واژه «طاق» در کدام بیت به معنای «ایوان» به کار رفته است؟ الف) چون ابروی معشوقان با طاق و رواق است / چون روی پری رویان با رنگ و نگار است ب) نهاده به طاق اندرون تخت زر / نشانده به هر پایه‌ای در گهر								۰/۲۵
۳	واژه «غایت القصوی» در عبارت «گمان می‌کند به غایت القصوای مقصود خود رسیده است.» به معنای «پایان زندگی» به کار رفته است؟ الف) درست ب) نادرست								۰/۲۵
۴	در گروه کلمات زیر غلط‌های املائی را بیابید و شکل درست آنها را بنویسید. «غریق بهر خدا، سور و شیون، داروغه و محتسب، اساس تزویر، صواب و درست، منصوب و وابسته، مطاع و فرمانروا، بزم و ضیافت، سباح و پگاه، تجلی و قرب، فقیر و غنی، غربت زندان شهر، نشعه خوب اسرا»								۱
۵	در کدام عبارت دو غلط املائی مشهود است؟ اصلاح کنید. الف) سواحل شرقی مدیترانه از زیباترین نواهی عالم است. جزیره‌های کوچک و بزرگ، مثل وصله‌های رنگارنگ بر تیلسان آبی مدیترانه دوخته شده است. ب) باران رحمت بی‌حسابش همه را رسیده و خان نعمت بی‌دریغش همه جا کشیده.								۰/۵
۶	شکل درست کلمه‌ها را از نظر املائی انتخاب کنید. یک) از پای تا سرت همه نور خدا شود در راه چوبی پا و سر شوی دو) با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است ما را است که جمشید جم نداشت								۰/۵
۷	در کدام گزینه واژه‌ای یافت می‌شود که هم‌آوا دارد؟ الف) تن ز جان و جان ز تن مستور نیست لیک کس را دید جان دستور نیست ب) سینه خواهم شرحه شرحه از فراق تا بگویم شرح درد اشتیاق								۰/۲۵
صفحه ۱۱ از ۴									

۵/۰	در ابیات زیر نوع قرینه فعل‌های حذف شده را بنویسید. الف) عاکفان کعبه جلالتش به تقصیر عبادت معترف که: ماعبدناک حق عبادتک ب) یکی از صاحب‌دلان سر به جیب مراقبت فروبرده بود و در بحر مکاشفت مستغرق شده.	۸
۵/۰	با توجه به بیت «هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش باز جوید روزگار وصل خویش» به سوالات پاسخ دهید. الف) جمله «وابسته یا پیرو» را بنویسید. ب) نهاد جمله «هسته» کدام است؟	۹
۵/۰	نقش کلمات مشخص شده عبارت و مصراع‌های زیر را بنویسید. الف) نی حریف هرکه از یاری برید (ب) بدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است	۱۰
۵/۰	فعل «نیست» را از نظر کاربرد معنایی در دو مصراع زیر بررسی کنید. الف) لیک چشم و گوش را آن نور نیست (ب) آتش است این بانگ نای و نیست باد	۱۱
۵/۰	در عبارت «همه معرفتی محبت نباشد. پس اول پایه، معرفت است و دوم پایه، محبت و سیم پایه، عشق»: الف) دومین «ترکیب وصفی» را مشخص کنید؟ ب) زمان دقیق فعل «نباشد» را بنویسید.	۱۲
۵/۰	در همه گزینه‌ها به جز تعداد نقش دستوری «مسند» یکسان به کار رفته است. الف) حیات از عشق می‌شناس و ممات بی عشق می‌یاب. ب) آتش عشق او را چنان گرداند که همه جهان آتش بیند ج) صد تیغ جفا بر سر و تن دید یکی چوب تا شد تهی از خویش و نی اش نام نهادند د) هر که جز ماهی ز آبش سیر شد هر که بی‌روزی است روزش دیر شد	۱۳
۷۵/۰	در کدام عبارت دو نوع وابسته وابسته متفاوت به کار رفته است؟ نوع آنها را مشخص کنید. الف) در آستانه میوه دادن درختی که جوانی را به پایش ریخته بود و در آن هنگام که بهار حیات علمی و اجتماعی اش فرا رسیده بود، ب) دیوارهای کهن روم که هنوز طاق ضربی دروازه‌های آن باقی است، حکایت از روزگاران گذشته دارد.	۱۴
۵/۰	با توجه به عبارت «هر گاه مشت خونین و بی‌تاب قلبم را در زیر باران‌های غیبی سکوتش می‌گیرم ناله‌های گریه آلود آن روح دردمند و تنها را می‌شنوم.» به سوالات پاسخ دهید: الف) به چه موضوعی تلمیح دارد؟ ب) «مشبه» اولین تشبیه را مشخص کنید.	۱۵
۵/۰	آرایه مشترک مصراع نخست ابیات «الف و ب» زیر را بنویسید. (به جز مراعات نظیر، تشخیص و واج آرایی) الف) صد تیغ جفا بر سر و تن دید یکی چوب تا شد تهی از خویش و نی اش نام نهادند ب) تو مشت درشت روزگاری از گردش قرن‌ها پس افکند	۱۶
صفحه ۲ از ۴		

۰/۵	آرایه‌های مرتبط هر بیت را به آن وصل کنید. (یک بیت و یک آرایه اضافی است)		۱۷
	الف) تا چشم بشر نبیندت روی	بنهفته به ابر، چهر دل‌بند	
	(یک) اسلوب معادله		
	(دو) استعاره		
	ب) شانه می‌آید به کار زلف در آشفستگی	آشنایان را در ایام پریشانی بپرس	(سه) حسن تعلیل
۱	برای هر بیت دو آرایه غیر تکراری بنویسید. (به جز مراعات نظیر و واج آرایی)		
۱۸	الف) خانه‌ای کاو شود از دست اجانب آباد	ز اشک ویران کنش آن خانه که بیت‌ال‌حزن است	ب) عشق، آتش است، هر جا که باشد، جز او رخت، دیگری ننهد.
۰/۵	آرایه درست را انتخاب کنید.		
۱۹	الف) پرده ناموس بندگان به گناه فاحش ندرد و وظیفه روزی به خطای منکر نبرد. (تضمین - تلمیح)	ب) ای مشت زمین بر آسمان شو بر وی بنواز ضربتی چند (تشبیه - استعاره)	
۱	درست یا نادرست بودن عبارات زیر را از نظر تاریخ ادبیات مشخص کنید.		
۲۰	الف) کتاب «تمهیدات» اثر منثور شهاب الدین سهروردی است.	(درست / نادرست)	
	ب) «تذکره الاولیا» را سنایی غزنوی به نثر نوشته است.	(درست / نادرست)	
	ج) پدیدآورنده دو اثر «فیه ما فیه» و «مثنوی» یکی است.	(درست / نادرست)	
	د) کتاب «قصه فرهاد شیرین» در زمینه ادبیات پایداری نوشته شده است.	(درست / نادرست)	
۰/۵	بیت‌های زیر را کدام گزینه کامل می‌کند؟		
۲۱	الف) ای جویبار جاری! زین سایه برگ مگریز		
	یک) تا در زمانه باقی است آواز باد و باران	دو) کاین گونه فرصت از کف دادند بی شماران	
	ب)	دیوار زندگی را زین گونه یادگاران	
	یک) پیش از من و تو بسیار بودند و نقش بستند	دو) باز آ که در هوایت خاموشی جنونم	
۰/۵	مصراع دوم بیت زیر را بنویسید.		
۲۲	«دست از مس وجود چو مردان ره بشوی		
معنی و مفهوم عبارات و ابیات شماره ۲۳ تا ۳۶ را به نثر روان بنویسید.			
۰/۵	همه می‌دانیم دولت مستعجل بود.		
۰/۵	همه درگاه تو جویم همه از فضل تو پویم		
۱	واصفان حلیه جمالش به تحیر منسوب که ماعرفناک حق معرفتک.		
۰/۵	گفت در سر عقل یاید بی کلاهی عار نیست		
۱	آتش است این بانگ نای و نیست باد هر که این آتش ندارد، نیست باد		
صفحه ۳ از ۴			

۰/۵	عشق به همه جایی مأوا نکند و به هر دیده روی ننماید.	۲۸						
۰/۵	مفهوم مشترک عبارت «و حتّی درختش، غارش، کوهش، هر صخره سنگش و سنگریزه‌اش آیات وحی را بر لب دارد و زبان گویای خدا می‌شود.» را با شعر زیر از سهراب سپهری بنویسید. «من نمازم را وقتی می‌خوانم / که اذانش را باد گفته باشد سر گلدسته سرو / من نمازم را پی تکبیره الحرام علف می‌خوانم / پی قد قامت موج»	۲۹						
۰/۵	منظور از بخش‌های مشخص شده چیست؟ «تا درد و ورم فرونشیند کافور بر آن ضماد کردند»	۳۰						
۰/۵	مفهوم کلی عبارت «چون حق تعالی بنده‌ای را گزید و مستغرق خود گردانید، هر که دامن او را بگیرد و از او حاجت طلبد، بی آنک آن بزرگ، نزد حق یاد کند و عرضه دهد، حق، آن را برآرد.» چیست؟	۳۱						
۰/۵	مفهوم مشترک عبارت «چون برسیدم، بوی گلم چنان مست کرد که دامنم از دست برفت» را با بیت زیر بنویسید. «هیچ نقّاش نمی‌بیند که نقشی برکشد و آن که دید از حیرتش کلک از بنان افکنده‌ای»	۳۲						
۰/۵	مصراع دوم بیت زیر به کدام موضوع اجتماعی عصر شاعر اشاره دارد؟ «گفت: مستی، زان سبب افتان و خیزان می‌روی گفت: جرم راه رفتن نیست، ره هموار نیست»	۳۳						
۰/۵	بیت زیر بیانگر کدام مضمون عصر مشروطه یا بیداری است؟ «فرّخی ز جان و دل می‌کند در این محفل دل نثار استقلال، جان فدای آزادی»	۳۴						
۰/۵	درستی یا نادرستی عبارت زیر را بنویسید. الف) عبارت «سودای عشق از زیرکی جهان بهتر ارزد و دیوانگی عشق بر همه عقل‌ها افزون آید.» بیانگر برتری عقل بر دیوانگی است. درست / نادرست ب) بیت «آیین طریق از نفس پیر مغان یافت / آن خضر که فرخنده‌پی اش نام نهادند» بیانگر ارزشمندی مقام پیر و مرشد است. درست / نادرست	۳۵						
۰/۵	<table><tr><td colspan="2">مفاهیم مرتبط ابیات را انتخاب کنید. (یک مفهوم و یک بیت اضافی است)</td></tr><tr><td>الف) همچو نی زهری و تریاقی که دید؟ همچو نی دمساز و مشتاقی که دید؟ (یک اشتیاق پایان ناپذیر عاشق)</td><td rowspan="3"></td></tr><tr><td>ب) نی، حدیث راه پر خون می‌کند قصّه‌های عشق مجنون می‌کند (دو ساری و جاری بودن عشق در هستی)</td></tr><tr><td>ج) هر که جز ماهی، ز آبش سیر شد هر که بی روزی است، روزش دیر شد (سه دشوار و پرخطر بودن راه عشق)</td></tr></table>	مفاهیم مرتبط ابیات را انتخاب کنید. (یک مفهوم و یک بیت اضافی است)		الف) همچو نی زهری و تریاقی که دید؟ همچو نی دمساز و مشتاقی که دید؟ (یک اشتیاق پایان ناپذیر عاشق)		ب) نی، حدیث راه پر خون می‌کند قصّه‌های عشق مجنون می‌کند (دو ساری و جاری بودن عشق در هستی)	ج) هر که جز ماهی، ز آبش سیر شد هر که بی روزی است، روزش دیر شد (سه دشوار و پرخطر بودن راه عشق)	۳۶
مفاهیم مرتبط ابیات را انتخاب کنید. (یک مفهوم و یک بیت اضافی است)								
الف) همچو نی زهری و تریاقی که دید؟ همچو نی دمساز و مشتاقی که دید؟ (یک اشتیاق پایان ناپذیر عاشق)								
ب) نی، حدیث راه پر خون می‌کند قصّه‌های عشق مجنون می‌کند (دو ساری و جاری بودن عشق در هستی)								
ج) هر که جز ماهی، ز آبش سیر شد هر که بی روزی است، روزش دیر شد (سه دشوار و پرخطر بودن راه عشق)								
صفحه ۴ از ۴								

نام درس: ادبیات فارسی ۳

نام دبیر: محسن اصغری

تاریخ امتحان: ۱۴۰۴/۱۰/۲۲

ساعت امتحان: ۸:۰۰ صبح / عصر

مدت امتحان: دقیقه

اداره ی کل آموزش و پرورش شهر تهران

اداره ی آموزش و پرورش شهر تهران منطقه ۶ تهران

دبیرستان غیر دولتی پسرانه سرای دانش واحد حافظ

کلید سؤالات ترم اول سال تحصیلی ۱۴۰۵-۱۴۰۴

www.sarayedanesh.com

021-2936

ردیف	راهنمای تصحیح	محل مهر یا امضاء مدیر	ح.ج.
۱	الف) تاوان، جبران خسارت مالی و غیر آن ۰/۲۵	ب) پیوسته، وابسته و مرتبط ۰/۲۵	۰/۵
۲	الف ۰/۲۵		۰/۲۵
۳	الف) درست ۰/۲۵		۰/۲۵
۴	بهر خدا ۰/۲۵ منصوب ۰/۲۵ سباح ۰/۲۵ نشئه ۰/۲۵		۱
۵	الف) نواحی ۰/۲۵ طیلسان ۰/۲۵		۰/۵
۶	ب) ذوالجلال ۰/۲۵ ب) فراغت ۰/۲۵		۰/۵
۷	ب) ۰/۲۵		۰/۲۵
۸	الف) است: قرینه معنایی ۰/۲۵ ب) بود: معنایی ۰/۲۵		۰/۵
۹	الف) او دور ماند از اصل خویش ۰/۲۵ ب) هر کسی ۰/۲۵		۰/۵
۱۰	الف) مسند ۰/۲۵ ب) مفعول ۰/۲۵		۰/۵
۱۱	الف) غیر اسنادی ۰/۲۵ ب) اسنادی ۰/۲۵		۰/۵
۱۲	الف) اوّل پایه ۰/۲۵ ب) مضارع اخباری ۰/۲۵		۰/۵
۱۳	د) ۰/۵		۰/۲۵
۱۴	الف) ۰/۲۵ صفت مضاف الیه: علمی یا اجتماعی ۰/۲۵ / مضاف الیه مضاف الیه: درخت یا ضمیر «ش» ۰/۲۵		۰/۷۵
۱۵	الف) به داستان گریستن حضرت علی (ع) ۰/۲۵ ب) قلب ۰/۲۵		۰/۵
۱۶	«الف و ب»: تشبیه ۰/۵		۰/۵
۱۷	الف) حسن تعلیل ۰/۲۵ ب) اسلوب معادله ۰/۲۵		۰/۵
۱۸	الف) تشبیه - ۰/۲۵ تلمیح ۰/۲۵ ب) کنایه ۰/۲۵ تلمیح ۰/۲۵		۱
۱۹	الف) تلمیح ۰/۲۵ ب) استعاره ۰/۲۵		۰/۵
۲۰	الف) نادرست ۰/۲۵ ب) نادرست ۰/۲۵ ج) درست ۰/۲۵ د) نادرست ۰/۲۵		۱
۲۱	الف) دو) کاین گونه فرصت از کف دادند بی شماران ۰/۲۵ ب) یک) پیش از من و تو بسیار بودند و نقش بستند ۰/۲۵		۰/۵
۲۲	تا کیمیای عشق ۰/۲۵ بیابی و زر شوی ۰/۲۵		۰/۵
صفحه ۱			

۰/۵	همه می دانیم که دولت ناپایدار و زود گذر بود ۰/۵	۲۳
۰/۵	فقط درگاه تو را می جویم ۰/۲۵ و به سبب لطف و کرم تو در پویه و تلاشم. ۰/۲۵	۲۴
۱	ستایندگان ۰/۲۵ زیور زیبایی خداوند ۰/۲۵ که سرگردان هستند. ۰/۲۵ [می گویند] تو را چنان که سزاوار شناسایی توسن شناختیم ۰/۲۵	۲۵
۰/۵	مست گفت آنچه مهم است باطن و عقل آدمی است نه ظاهر. ۰/۵	۲۶
۱	نغمه نی مانند آتش همراه با سوز و گداز است ۰/۲۵ و تنها هوا و باد ظاهری نیست، ۰/۲۵ هرکسی که سوز و گداز عشق نداشته باشد، ۰/۲۵ بهتر است نابود شود (خدا کند نابود شود). ۰/۲۵	۲۷
۰/۵	عشق هر جایی سکن نمی شود ۰/۲۵ و در هر چشمی ظاهر نمی گردد. ۰/۲۵	۲۸
۰/۵	همه موجودات در تسبیح خداوند هستند. ۰/۲۵	۲۹
۰/۵	درد و ورم: برآمدگی و قله کوه ۰/۲۵ کافور: برف قله ۰/۲۵	۳۰
۰/۵	ارزشمندی مقام انسانهای مقرب الهی و اولیاءالله ۰/۵	۳۱
۰/۵	حیرانی و خاموشی عاشق با دیدن معشوق ۰/۵	۳۲
۰/۵	نامساعد بودن اوضاع جامعه ۰/۵	۳۳
۰/۵	جانفشانی در راه وطن یا آزادی خواهی ۰/۵	۳۴
۰/۵	الف) نادرست ۰/۲۵ ب) درست ۰/۲۵	۳۵
۰/۵	ب) سه) دشوار و پرخطر بودن راه عشق ۰/۲۵ ج) اشتیاق پایان ناپذیر عاشق ۰/۲۵	۳۶
صفحه ۲		